

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

През 2022 г. в област София (столица) са приключени делата за 2 520 извършени **престъпления**. От тях 1 377 са завършили с условно осъждане, 836 – с ефективно осъждане, 107 – с оправдаване, 15 – с прекратяване и 185 с освобождаване от наказание.

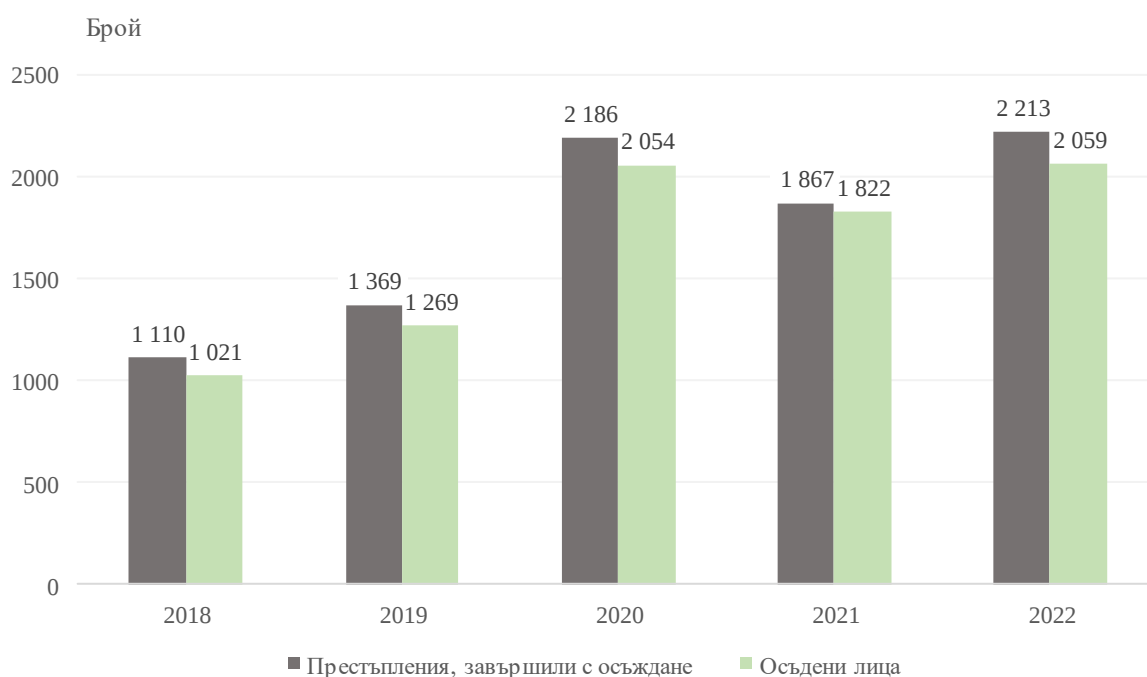
С ефективни и условни присъди са приключили делата за 2 213 извършени престъпления, което е с 18.5% повече в сравнение с 2021 година.

През 2022 г. **обвиняеми** в областта са били 2 347 лица от които:

- условно осъдени са 1 280 лица (54.6%);
- с ефективна осъдителна присъда са приключили делата на 779 лица, или 33.2% от общия брой на обвиняемите;
- освободени от наказателна отговорност са 190 лица (8.1%);
- оправдани са 83 лица (3.5%);
- на 15 лица делата са прекратени (0.6%)

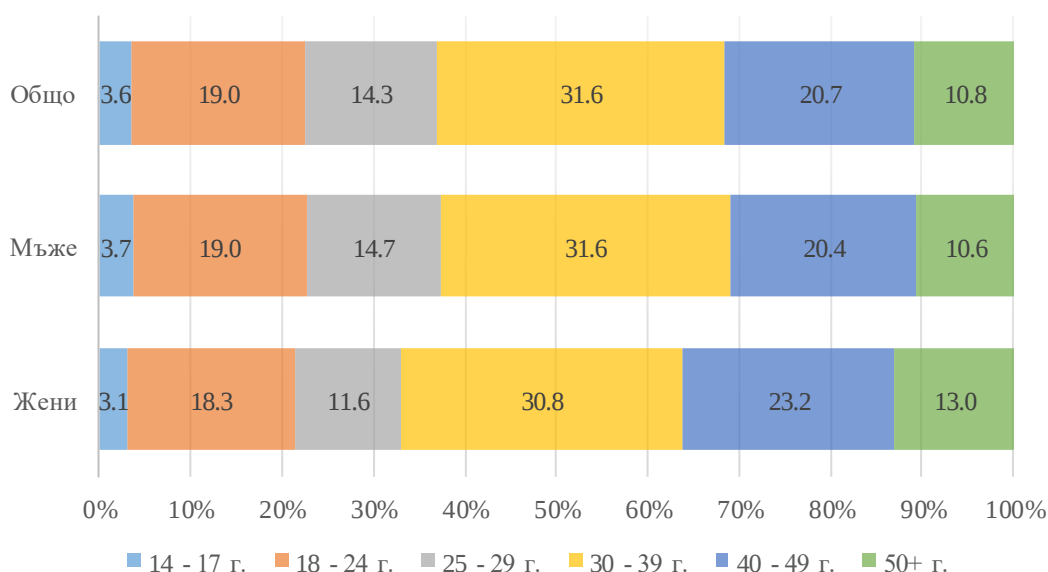
Броят на **осъдените лица** с влезли в сила присъди е 2 059, което е с 13.0% повече в сравнение с 2021 година. Осъдените непълнолетни лица (14-17 години) са 74, или 3.6% от всички осъдени в областта.

**Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица
през периода 2018 – 2022 година**

Осъдените мъже са 1 835, или 89.1%, а жените – 224 (10.9%). При мъжете и при жените най-голям е делът във възрастова група от 30 до 39 години съответно с 31.7 и 30.8%. На второ място и при мъжете и при жените е групата от 40 до 49 години.

**Фиг. 2. Структура на осъдените лица през 2022 г.
по пол и възрастови групи**

Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица по глави от Наказателния кодекс (НК) и някои видове престъпления

Сред престъпленията, завършили с осъждане, най-голям е броят и делът на общоопасните - 1 130, или 51.1%. На второ място в структурата са престъпленията против собствеността, като с осъдителна присъда са приключили делата за 573, или 25.9%.

С осъждане са завършили 42 престъпления **против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции**, което представлява 1.9% от всички наказани престъпления. Броят на тези престъпления се повишава с 11 (35.5%) в сравнение с 2021 година.

Наказани са и 206 престъпления **против личността**, 91 **документни престъпления**, 22 **против правата на гражданите** и 58 **против стопанството**. По отношение на документните престъпления също се наблюдава увеличение с 28 престъпления спрямо 2021 година.

Половината от осъдените са наказани за извършването на **общоопасни престъпления** – 1 048, или 50.9%. На второ място в структурата са осъдените за **престъпления против собствеността** 599 лица (29.1%).

За извършването на **престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции** са наказани 38 лица, или 1.8%, като се наблюдава повишение с 12 осъдени в сравнение с 2021 година.

Осъдени за **престъпления против личността** са 161 лица (7.8%), **против правата на гражданите** - 13, или 0.6% и за **престъпления против стопанството** - 51 лица (2.5%).

За **документни престъпления** са осъдени 69 лица, или 3.4%, като в сравнение с 2021 г. са с 15 повече.

Общопасни престъпления¹

В структурата на общопасните престъпления най-голям е броят на *престъпленията по транспорта и съобщенията* – 717, или 63.5% от общия им брой. За извършването им са осъдени 686 лица, или 65.5% от осъдените за извършване на общопасни престъпления.

Престъпленията, свързани с наркотици, са 372 (32.9%), а наказаните за тях лица – 328 (31.3%).

Престъпления против собствеността²

Сред престъпленията против собствеността най-разпространени са *кражбите на имущество* – 59.2%. Осъдените за този вид престъпление са 362, или 60.4%.

По своята правна и криминална характеристика *грабежите* са сред най-тежките престъпления против собствеността – за 125 грабежа са осъдени 138 лица.

За извършени 42 *измами* (7.3%) са осъдени 42 лица, или 7.0% от осъдените за престъпление против собствеността. За 19 престъпления (3.3%), свързани с *унищожаване и повреждане на имущество*, осъдени са 13 лица (2.2% от осъдените за този вид престъпление).

Престъпления против личността³

Сред престъпленията против личността най-голям е броят на нанесените *телесни повреди* – 85, или 41.3% от всички престъпления против личността. С осъдителна присъда в област София (столица) са завършили 68 дела, или 42.2% престъпления от този вид.

С осъждане са завършили 80 наказателни дела за *принуда* (38.8%) с 64 осъдени, или 39.8% от всички осъдени лица по тази глава от НК.

Приключилите с осъждане дела за *разврат* са 19 (9.2%), като и осъдените лица са 12 (7.5%). От тях 4 са за *изнасилване*, като са осъдени 3 лица.

За *трафик на хора* с осъдителни присъди са завършили 4 наказателни дела (1.9% от престъпленията против личността).

¹ Включва престъпленията, извършени по общественопасен начин или с общопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и околната среда, при използване на атомната енергия за мирни цели и други.

² Включват: кражба и грабеж на имущество, присвояване, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие

³ Включва убийства, телесни повреди, отвлечане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, обида и клевета, разврат, трафик на хора.

Престъпления против стопанството¹

В структурата на престъпленията против стопанството, завършили с осъждане, 39 от общо 58 са престъпления против паричната и кредитната система, а осъдените лица са 33 (от общо 51).

Документни престъпления

През отчетната година са приключили дела за 91 документни престъпления, или 4.1% от всички наказани престъпления. Осъдени за тях са 69 лица, или 3.4% от всички осъдени.

Осъдени лица за други видове престъпления

През 2022 г. са осъдени за извършването на:

- престъпления против реда и общественото спокойствие – 50 лица (2.4%), от които 34 са осъдени за хулиганство;
- престъпления против брака, семейството и младежта – 18 лица (0.9%), от които 16 за неплащане на издръжка
- престъпления против правата на гражданите – 13 лица (0.6%), от които 7 са за престъпления против интелектуалната собственост;
- престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система са осъдени 12 лица (0.6%).

Осъдени лица по наложени наказания

В структурата на осъдените лица по наложени наказания най-голям е относителният дял на *лишените от свобода*. През 2022 г. те са 1 809, или 87.9% от общия брой на осъдените лица. От тях най-много са лишените от свобода за срок до 6 месеца (46.5% от всички осъдени на лишаване от свобода), следвани от лишените от свобода за срок от 6 месеца до 1 година – 30.5%.

Осъдени лица по брой извършени престъпления

В разпределението на осъдените лица по броя на извършените престъпления, най-голям е дялът на осъдените за едно престъпление – 90.4%. Извършителите на две престъпления са 7.9%, а на три и повече – 1.7% от всички осъдени лица през годината.

¹ Включват общи стопански престъпления, престъпления против кредиторите и в отделни стопански отрасли, против митническия режим и против паричната и кредитна система.

Методологични бележки

Статистическото изследване на престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди осигурява информация на базата на годишни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища и от Специализирания наказателен съд.

Обект на наблюдение е дейността на районните, окръжните, военните съдилища и на Специализирания наказателен съд по наказателните дела от общ, частен и административен характер. Съгласно Закона за съдебната власт (изм. и доп. ДВ. бр.32 от 26 Април 2022г.) Специализираният наказателен съд (СпНС) е закрит. Първоинстанционните наказателни дела пред СпНС, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския градски съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието. Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския градски съд, се командироваат за участие в разглеждането на делата до приключването на производствата по тях.

Единици на наблюдение са престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди в рамките на отчетната година.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, се включват всички престъпления, за които наказателните дела са завършили с условна или ефективна присъда, независимо от броя на извършителите.

Престъпление, извършено от повече от едно лице (в съучастие), се отчита за завършило с осъждане, когато поне едно от обвиняемите лица е осъдено ефективно или условно. В случай, че дело приключи с оправдателна присъда за всички лица, извършители на престъплението, то се отчита за завършило с оправдаване. Престъпление се отчита за завършило с прекратяване, когато спрямо извършителя или всички извършители делото е прекратено.

В броя на обвиняемите лица се включват ефективно осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата, на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица, на които с влязла в сила присъда им е наложено ефективно или условно наказание.

Когато няколко лица са осъдени за извършването на едно престъпление, престъплението се отчита само един път, а всяко лице поотделно - в зависимост от изхода на делото. В случаите, когато в едно наказателно дело е осъдено лице за повече от едно престъпление, се отчита най-тежкото наложено наказание по съвкупност. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отчита към най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години към момента на извършване на престъплението.

Непълнолетни са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Пълнолетни са лицата на възраст 18 и повече навършени години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Съгласно чл. 31, ал. 1 и 2 от НК **наказателноотговорно** е пълнолетно лице, навършило 18-годишна възраст, което в състояние на вменяемост извърши престъпление. **Непълнолетно лице** - навършило 14 години, но ненавършило 18 години, е **наказателноотговорно**, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си.

Коефициентът на криминална активност е изчислен като отношение на броя на осъдените лица към броя на наказателноотговорното (на 14 и повече навършени години) средногодишно население за съответната година на 100 000 души. Оценката за населението към 31.12.2022 г. отразява промените в броя и структурите на населението, регистрирани при Преброяване 2021. В тази връзка е налице прекъсване в динамичния ред за всички коефициенти за 2022 година.

Данните за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица са получени от изчерпателно изследване чрез статистически формуляри „Карта за обвиняемо лице“ (1-СС), попълвана от органите на досъдебното и съдебното производство и информация от административен източник Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

Допълнителна информация относно методологията и данните от изследването „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица“ е публикувана на сайта на НСИ (www.nsi.bg), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=56).